



ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Rudolfa Čirča, v právnej veci žalobkyne **M. U.**, bývajúcej v L., proti žalovanej **G., s.r.o., R.**, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej **S., B.**, zastúpenej A. a.s., B., **o 90 274 Sk**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp.zn. 4 C 233/2003, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. novembra 2006 sp.zn. 13 Co 186/2006, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. novembra 2006 sp.zn. 13 Co 186/2006 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobou podanou na Okresnom súde Žiar nad Hronom sa žalobkyňa domáhala (pôvodne) proti žalovaným 1/, 2/ (ako žalovaný 1/ bol označený P. L., terajší žalovaný bol označený ako žalovaný 2/ – pozn. dovolacieho súdu) zaplattenia (spoločne a nerozdielne) sumy 90 274 Sk titulom náhrady škody.

Okresný súd Žiar nad Hronom (v poradí prvým) rozsudkom z 2. februára 2004 č.k. 4 C 233/2003-43 žalobu zamietol a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/, 2/ ako aj vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobkyne (v poradí prvým) rozhodnutím – uznesením z 8. júna 2004 sp.zn. 13 Co 96/2004 rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej zamietol žalobu voči žalovanému 2/ a v časti o náhrade trov konania voči žalovaným 1/, 2/ a voči vedľajšiemu účastníkovi zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že vo zvyšku zostáva rozsudok súdu prvého stupňa nedotknutý.

Okresný súd Žiar nad Hronom (v poradí druhým) rozsudkom z 13. septembra 2004 č.k. 4 C 233/2003-101 žalovanému 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 4 000 Sk do pätnásť dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanému 1/ na (bližšie nešpecifikovaný) účet jeho právneho zástupcu trovy konania 6 980 Sk do troch dní. Žalovaného 2/ zaviazal zaplatiť na účet súdu súdny poplatok 500 Sk do troch dní. Ostatným účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobkyne a (pôvodne označeného) žalovaného 2/ (v poradí druhým) rozhodnutím – uznesením z 25. januára 2005 sp.zn. 13 Co 328/2004 rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej zamietol žalobu voči žalovanému 2/, v ktorej sa uložila povinnosť žalovanému 2/ zaplatiť súdny poplatok a bolo rozhodnuté o trovách konania “ostatných“ účastníkov, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V časti, v ktorej bola žalobkyňa zaviazaná zaplatiť žalovanému 1/ trovy konania, zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalovanému 1/ náhradu trov konania nepriznal s tým, že v časti, v ktorej bol žalovaný 2/ zaviazaný zaplatiť žalobkyni 4 000 Sk a bola zamietnutá žaloba voči žalovanému 1/ zostáva rozsudok súdu prvého stupňa nedotknutý.

Okresný súd Žiar nad Hronom (v poradí tretím) rozsudkom z 26. júla 2006 č.k. 4 C 233/2003-184 v časti prevyšujúcej sumu 4 000 Sk, ktorú má žalobkyni zaplatiť žalovaný 2/ voči tomuto žalovanému zamietol. Žalovaného 2/ zaviazal zaplatiť na účet súdu súdny poplatok 500 Sk do troch dní. Žalobkyňu zaviazal zaplatiť na účet súdu trovy konania štátu 7 412 Sk do troch dní a žalovanému 2/ a vedľajšiemu účastníkovi trovy konania nepriznal. Takto rozhodol poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že žalobe možno vyhovieť iba čiastočne. Žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu škody v celkovej sume 90 274 Sk, pozostávajúcej z nákladov spojených s liečením, nákladov spojených s pohrebom a náhrady za stratu na zárobku počas práceneschopnosti, a to na tom skutkovom základe (ktorý medzi účastníkmi nie je sporný), že dňa 30. marca 2000 o 22:10 hod. na ceste č. I/65 v km 76,900 na P. viedol (pôvodne označený) žalovaný 1/ ako

vodič osobné motorové vozidlo značky Š. evidenčné číslo R. v smere Žarnovica – Zvolen. V tomto mieste prekročil maximálne povolenú rýchlosť (60 km/hod.) a aj napriek tomu, že sa snažil brzdiť a vyhnúť sa chodcovi prechádzajúcemu z jeho pohľadu pred ním cez vozovku z ľava do prava, nepodarilo sa mu to a došlo k zrážke chodca S. U. (manžela žalobkyne – pozn. dovolacieho súdu) ľavým bokom vozidla, pričom chodec utrpel ťažké zranenia, na ktoré sa dlhodobo liečil a ktorým zraneniam 10. februára 2001 podľahol. V súvislosti s otázkou správania sa tak vodiča motorového vozidla, ako aj chodca, porovnaním možností účastníkov dopravnej nehody na jej odvrátenie mal prvostupňový súd za dokázané, že chodec mal neporovnateľne lepšie podmienky na odvrátenie stretu s motorovým vozidlom ako vodič motorového vozidla, z ktorého dôvodu podstatné zavinenie na dopravnej nehode má chodec. Preto pri rozsahu náhrady škody s poukazom na ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka ustálil mieru zavinenia chodca vo výške 80 % oproti 20 %, ktoré zostávali na prevádzateľa motorového vozidla. Pretože pôvodne označený žalovaný 2/ a vedľajší účastník vzniesli námietku premlčania, na túto súd prvého stupňa prihliadol, keď mal za to, že žalobkyňa sa o tom, kto zodpovedá za vzniknutú škodu, teda aj o žalovanom 2/ dozvedela minimálne 28. februára 2001, kedy jej začala plynúť aj subjektívna premlčacia lehota. Táto jej uplynula 28. februára 2003. Žaloba podaná 5. decembra 2003 je podaná po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty, pokiaľ ide o väčšinu nárokov. Za nepremľčané považoval iba náklady na zriadenie pomníka alebo náhrobnej dosky. Vzhľadom na mieru zavinenia poškodeného potom konštatoval, že žalobkyňa má právo na náhradu škody len vo výške 4 000 Sk, o ktorej sume však už bolo predchádzajúcimi rozsudkami právoplatne rozhodnuté, preto žalobu presahujúcu 4 000 Sk zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 150 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobkyne a žalovanej (v poradí tretím) rozsudkom z 28. novembra 2006 sp.zn. 13 Co 186/2006 rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 63 705,50 Sk do troch dní a v prevyšujúcej časti, pokiaľ bola žaloba zamietnutá, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Vo výroku o trovách konania prvostupňový rozsudok zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 23 727 Sk k rukám JUDr. D. K. a trovy konania v sume 9 995,25 Sk na účet JUDr. G. M., PhD. Vo výroku, ktorým bola žalovaná zaviazaná zaplatiť na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok 500 Sk zmenil prvostupňový rozsudok tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu prvého stupňa 2 708 Sk do troch dní. Vo výroku o náhrade trov dôkazu rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť na účet súdu prvého stupňa 7 412 Sk do troch dní. Pri svojom

rozhodnutí vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa. Poukázal na správne konštatovanie prvostupňového súdu, že objektívna zodpovednosť ešte neznamená absolútnu vinu. Avšak zo strany žalovanej nebol predložený žiadny dôkaz, ktorý by ju čo i len čiastočne zbavoval objektívnej zodpovednosti za vzniknutú škodu (§ 428 Občianskeho zákonníka). Správanie sa chodca (t.j. nebohého S. U.) krátko pred zranením nemá vplyv na stanovenie rozsahu objektívnej zodpovednosti a nemožno ho použiť ako možnosť špeciálnej liberácie. Vodič, ktorý riadil motorové vozidlo žalovanej nepochybne prekročil povolenú rýchlosť. V skutočnosti však ani správanie sa nebohého S. U. krátko pred nehodou a v momente dopravnej nehody nebolo štandardné. Za tohto stavu veci je tak možné pristúpiť k použitiu § 441 Občianskeho zákonníka s tým, že keď u nebohého nemožno predpokladať úmyselné zavinenie (snahu úmyselne si spôsobiť škodu), môže ísť nanajvýš o vedomú nedbanlivosť. Na základe toho potom na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel odvolací súd k záveru, že spoluzodpovednosť nebohého S. U. na dopravnej nehode môže byť určená v rozsahu náhrady škody v časti 25 %. Nestotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, podľa ktorého väčšina nárokov žalobkyne je premlčaná. Aby súd mohol konštatovať, že nejaký nárok je premlčaný, musí byť začiatok behu premlčacej lehoty nepochybne preukázaný a teda nestačí, že tento je len možný. Dôkazné bremeno na preukázaní začiatku behu premlčacej lehoty je na tom, kto sa premlčania dovoľáva. Zo strany žalovanej ani vedľajšieho účastníka na jej strane však konkrétny dôkaz v tomto smere poskytnutý nebol. Keďže nemožno objektívne preukázať, kedy premlčacia lehota žalobkyni začala plynúť, nemožno urobiť ani záver, že nárok žalobkyne je premlčaný. S nárokom žalobkyne ako s odškoditeľným treba teda uvažovať v celom uplatnenom rozsahu v sume 90 274 Sk, od ktorej treba odpočítať 25 % a 75 %, ktoré takto prichádza k úhrade pre žalobkyňu je suma 67 705,50 Sk, od ktorej bolo ešte potrebné odpočítať už právoplatne priznanú sumu 4 000 Sk. O náhrade trov konania vzhľadom k čiastočnému úspechu žalobkyne rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. (zrejme nedopatrením uviedol § 142 ods. 3 O.s.p. – pozn. dovolacieho súdu) a o trovách konania štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (v celej priznanej sume 63 705,50 Sk) podal z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm.b/, c/ O.s.p. dovolanie vedľajší účastník na strane žalovanej, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V dôvodoch dovolania odvolaciemu súdu vytkol, že vychádzajúc z vykonaného dokazovania neakceptoval vznesenú námietku premlčania, nesprávne posúdil otázku spoluviny nebohého manžela žalobkyne a priznal žalobkyni nepreukázanú výšku náhrady škody z titulu nákladov

spojených s pohrebom, liečebných nákladov, straty na zárobku počas práceneschopnosti, nákladov na výživu pozostalým. Vyslovil názor, že zodpovednosť žalovanej je daná v zmysle ustanovenia § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, avšak z výsledkov dokazovania vyplýva viacero skutočností, ktoré v značnej miere zbavujú žalovanú zodpovednosti, potvrdzujú spoluvinu poškodeného na vzniku škody, ktoré odvolací súd vyhodnotil v neprospech žalovanej, hoci podľa dovolateľa došlo zo strany poškodeného k spoluvine na vzniku škody v rozsahu najmenej 80 % a nie len v časti 25 %, ako konštatoval odvolací súd. V závere dovolania vytkol, že ani jeden z nárokov žalobkyňou uplatnených, ktoré jej odvolací súd priznal, nebol žiadnym spôsobom preukázaný.

Žalobkyňa ani žalovaná sa k dovolaniu vedľajšieho účastníka nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané vedľajším účastníkom na strane žalovanej ako legitimovaným subjektom proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.), a že ide o rozsudok, proti ktorému je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie dovolateľa je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou,

či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Aj keď dovolateľ v dovolaní citoval ustanovenie § 237 písm.f/ O.s.p., nijako nešpecifikoval, ako mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom a existencia tejto vady nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní (napr. medzi takéto vady patrí skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku).

Dovolateľ okrem toho, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) namieta, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V preskúmvanej veci odvolací súd vychádzal zo zistenia (ktoré ani medzi účastníkmi konania nie je sporné), že 30. marca 2000 o 22:10 hod. na ceste č. I/65 v km 76,900 na P. viedol pôvodne označený žalovaný 1/ ako vodič osobné motorové vozidlo značky Š. evidenčné číslo R. v smere Žarnovica – Zvolen. V tomto mieste prekročil maximálnu povolenú rýchlosť (60 km/hod.) a aj napriek tomu, že sa snažil brzdiť a vyhnúť sa chodcovi prechádzajúcemu z jeho pohľadu pred ním cez vozovku z ľava do prava, nepodarilo sa mu to a došlo k zraneniu chodca – manžela žalobkyne – ľavým bokom vozidla, pričom chodec utrpel ťažké poranenia, na ktoré sa dlhodobo liečil a ktorým zraneniam 10. februára 2001 podľahol.

Na základe tohto zistenia odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa uzavrel, že zodpovednosť žalovanej za vzniknutú škodu je daná v zmysle ustanovenia § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka (čo nespochybňuje ani dovolateľ), pričom ďalej konštatuje, že zo strany žalovanej nebol predložený žiadny dôkaz, ktorý by ju čo i len čiastočne zbavoval objektívnej zodpovednosti za vzniknutú škodu. S týmto názorom odvolacieho súdu sa dovolací súd stotožňuje. V skutočnosti však pre neštandardné správanie sa samotného chodca – nebohého manžela žalobkyne, ktorý vstúpil do vozovky mimo prechodu pre chodcov a minimálne sa nepresvedčil, či cez vozovku môže bezpečne prejsť, obidva súdy nižšieho stupňa správne prihliadli aj na spoluzavinenie poškodeného v zmysle ustanovenia § 441 Občianskeho zákonníka. Rozdiel spočíva len v percentuálnom vyjadrení miery spoluzavinenia poškodeného na vzniknutej škode. Zatiaľ čo podľa názoru súdu prvého stupňa podstatné zavinenie na dopravnej nehode má chodec, a preto jeho spoluzavinenie ustálil vo výške 80 % oproti 20 % žalovanej, ako prevádzateľa motorového vozidla, odvolací súd dospel k záveru, že spoluzavinenie poškodeného možno určiť v rozsahu náhrady škody v časti 25 %. V tejto súvislosti podľa názoru dovolacieho súdu, účasť poškodeného, ako jedna z príčin vzniku škody tak, ako ju ustálil odvolací súd, sa vzhľadom na charakter zodpovednosti žalovanej, javí primeranejšia.

Pokiaľ ide o posúdenie otázky premlčania žalobkyňou uplatnených nárokov, dovolací súd zhodne s tvrdením odvolacieho súdu uvádza, že v preskúmvanej veci nemožno urobiť záver, že nárok žalobkyne je premlčaný. V tejto súvislosti dovolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, s ktorým sa v tejto časti stotožňuje.

Vychádzajúc z uvedeného tak podľa názoru dovolacieho súdu v preskúmvanej veci dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. daný nie je.

Inak je to však, pokiaľ ide o ďalší dovolateľom uplatnený dovolací dôvod, a síce, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.). Treba dať totiž dovolateľovi za pravdu v jeho tvrdení v dovolaní, že žalobkyňou uplatňované jednotlivé nároky sú nepreukázané. Napriek tomu, že v spise sú založené fotokópie dokladov, ktorými žalobkyňa preukazovala (chcela preukázať) výšku ňou uplatneného nároku (nárokov) na náhradu škody, odvolací súd bez toho, aby sa čo i len jedným z týchto dokladov zaoberal, t.j. bez toho, aby vykonal dokazovanie v tomto smere, či a ktoré z predložených dokladov bezprostredne súvisia so žalobkyňou uplatnenými

nárokmi a preukazujú správnosť vypočítanej výšky náhrady škody (s touto otázkou sa nezaoberal ani súd prvého stupňa, keďže prihliadol na žalovanou a vedľajším účastníkom na jej strane vznesenú námietku premlčania), bez ďalšieho iba skonštatoval, že s nárokom žalobkyne ako s odškodniteľným treba uvažovať v celom uplatnenom rozsahu 90 274 Sk, od ktorej sumy treba odpočítať 25 % (§ 441 Občianskeho zákonníka) a 4 000 Sk, ktoré už boli žalobkyni právoplatne prisúdené.

Vzhľadom na vyššie uvedené rozsudok odvolacieho súdu bol vydaný v konaní postihnutom tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto tento rozsudok zrušil podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :